

**Okruhy ke SZZ pro studenty bakalářského studia
oboru VYCHOVATELSTVÍ
kombinovaná forma studia**

(platné pro studenty přijaté ke studiu v akademickém roce 2017/2018 a později)

SZZ sestává z dílčích disciplín:

Povinná část

- 1. OBHAJOBA BAKALÁŘSKÉ PRÁCE**
- 2. PEDAGOGIKA (32 OTÁZEK)**
- 3. PSYCHOLOGIE (25 OTÁZEK)**
- 4. METODIKA ZÁJMOVÉ ČINNOSTI (DRAMATICKÁ VÝCHOVA - 9 OTÁZEK)**

Student si vylosuje po jedné otázce z předmětů Pedagogika, Psychologie a z vybrané Metodiky zájmové činnosti. Ke každé otázce si student připraví množství praktických příkladů, nebo předloží příslušné práce ze svého portfolia, které nastřádal během celého studia. Na obhajobu BP se student připraví podle dané struktury (prezentace).

1) OBHAJOBA BAKALÁŘSKÉ PRÁCE

Vypracováním bakalářské práce má student prokázat schopnost samostatně využívat teoretické a metodologické poznatky získané během studia a aplikovat je při řešení konkrétního problému nebo objasňování daného jevu v oboru sociální pedagogiky. Bakalářskou práci je možno pojmout jako teoretickou nebo výzkumnou, v odůvodněných případech též jako metodickou s výzkumnou evaluací navrhovaného metodického postupu (programu atd.). V teoretické práci student prokazuje, že prostudoval dostupnou literaturu k danému tématu, je schopen problematiku analyzovat, jasně vyložit a obohatit o další teoretické závěry. Ve výzkumné práci shromáždí student, vedle poznatků získaných studiem literatury, také empirické údaje dosažené vlastním výzkumem, které správně utřídí, analyzuje, syntetizuje a interpretuje.

Při obhajobě BP se student zaměří ve své PP prezentaci především na:

- Přesnou formulaci problému a cíle BP
- Obsahové zdůvodnění, východiska BP (filozofie, paradigma), též zdůvodnění řešené problematiky v rámci studovaného oboru
- Objekt, smysl a cíl výzkumu (formulace hypotéz, předpokladů atd.)
- Odůvodnění a obhajoba zvolených metod zpracování BP a výzkumu
- Analýza a interpretace získaných dat nebo údajů
- Reakce na připomínky vedoucího a oponenta
- Shrnutí a hlavní přínos celé BP
- Samostatné představení a obhajoba BP trvá cca 10 minut, následuje zodpovězení dotazů členů komise a diskuse.

2) PEDAGOGIKA

1. Pedagogika a její místo mezi vědami, struktura pedagogiky jako oboru, členění pedagogických disciplín, znaky, pojmy, institucionální základna.
2. Charakteristika cíle jako základní pedagogické kategorie. Bloomova taxonomie (struktura, smysl, revize, příklad). Kritéria správného definování výukového cíle.
3. Didaktické kategorie v činnosti vybraných pedagogů: prostředky (např. (Melanchton, Freinet, Fröbel), principy (Komenský, Rousseau, Makarenko), metody (scholastika, Herbart, Příhoda), organizační formy výuky (Sókratés, Bakule, Neill).
4. Charakteristika doby a výchovy v antice (starověké Řecko, Řím): postavení mužů, žen a dětí, athénská společnost a sociální vyloučení, kalogathia a její historická podoba, Platón a mýtus o jeskyni, stoicismus a jeho učení, idea rovnosti lidí.
5. Charakteristika doby a výchovy ve středověku: význam vzdělanosti a kultury v raně středověké Evropě, volný čas ve středověku (svátky, hry, požitky těla), vzdělanost a vyloučení, církevní řády a vzdělání, scholastika (Abélard, Akvinský), vznik a podstata univerzit.
6. Charakteristika novověku a vzniku moderního vzdělání: situace v Evropě v 1. polovině 17. století v rámci vzniku centralizované správy moderních států, hledání jistoty poznání v sobě a barokní pocit (Labyrint světa a ráj srdce). Reforma lidové kultury (působení katolických a protestantských kněží na lidové vrstvy, hermeneutika, humanismus).
7. Filosofické a pedagogické myšlenky a pansofické snahy Jana Ámose Komenského.
8. Osvícenství a jeho vliv na výchovu a vzdělání: Rousseau jako kritik doby, Locke, encyklopedisté (Diderot), filantropisté (Basedow) a moderní paradigma ve vzdělávání, charakteristika činnosti tzv. Společností.
9. Charakteristika moderny a vznik školské soustavy moderních států: povinná školní docházka, první státní systémy všeobecného školství, Herbart a herbartismus.
10. Činnost sociálních utopistů v 19. století (R. Owen), edukační působení J. H. Pestalozziho, F. Fröbela, L. N. Tolstého.
11. Vznik a vývoj alternativních směrů v pedagogice: waldorfská pedagogika, pedagogika Montessori, Daltonský plán.
12. Charakteristika Příhodovy jednotné vnitřně diferencované školy. Dílo V. Příhody, spor o pojetí československé pedagogiky po r. 1918 (filosofická pedagogika versus experimentální pedagogika).
13. Pedagogika v současné době: pozdní moderna, tekutá a informační společnost, masifikace terciárního vzdělání, prolínání tradiční a alternativní pedagogiky, antiautoritativní pedagogika (A. S. Neill), antipedagogika H. von Schoenebecka a postmoderní situace.
14. Trendy v současné pedagogice (cíle, vize, reformy kurikula). Kooperativní výuka (Kasíková), zkušenostně reflektivní učení (Kolb, Korthagen), autentické učení, pedagogika zážitku (Hahn, Jirásek), intuitivní pedagogika (Ahlbom, škola Solvik).
15. Inkluzivní vzdělávání v ČR. Vzdělávání a sociální spravedlnost: Socioekonomické prostředí a vliv na sociální inkluzi, teorie determinovanosti kognitivních schopností (Jensen, Bertstein, Bloom, Bourdieu), rovný přístup ke vzdělání, konstrukt sociálně znevýhodněný žák.
16. Kurikulum (definice, institucionální základna, trendy). Charakteristika a vize rámcového vzdělávacího programu (klíčové kompetence, průřezová témata, očekávané výstupy).
17. Vychovatel. Pedagogické a organizační kompetence vychovatele. Charakteristiky pedagogické profese (typologie výchovných stylů, pedagogická způsobilost, syndrom vyhoření). Profesní příprava vychovatelů. Vztah vychovatel - dítě jako vztah subjektů výchovně-vzdělávacího procesu.

18. Příklady metod a forem sociální pedagogiky, provázanost s oblastmi pedagogiky volného času, možnosti pedagogické práce v oblasti mimoškolní výchovy a pedagogiky volného času. Osobnost sociálního pedagoga a jeho osobnostní rozvoj. Charakterizujte cílové skupiny sociální pedagogiky a uveďte možnosti sociálně pedagogické práce s těmito skupinami (děti, dospívající, dospělí, specifika sociálně znevýhodněných skupin, aktivizace seniorských skupin, menšiny, migrující cizinci, Romové). Axiologická dimenze v práci sociálního pedagoga. Hodnotová výchova jako součást aktivizace jedince. (Uveďte příklady výchovy k hodnotám)
19. Vliv prostředí na rozvoj jedince, typologie prostředí, rozdělení prostředí (dělení podle prostoru, povahy činnosti, charakteru, teritoria a působících podnětů). Význam vlivu prostředí na vývoj jedince, úloha prostředí ve výchově. Rozveďte pojem pedagogizace prostředí v souvislosti s historií sociální pedagogiky (Bosco, Pestalozzi aj.). Charakterizujte negativní vlivy prostředí, ohrožení prostředím a rizikové faktory. Sociální skupiny, definice malých sociálních skupin (primární, sekundární, formální, neformální, vlastní, cizí, referenční a členská. Stav sociálního vykořenění. Význam vrstevnických skupin v kontextu sociální pedagogiky.
20. Sociologie výchovy. Charakteristika pojmů: referenční skupina, sociální mobilita, sociální stratifikace, sociální role, status, sociální síť, sociální stát, sociometrie. Charakteristika vybraných teorií a přístupů: teorie sociální interakce, teorie identity, teorie konfliktu. Sociální darwinismus. Postmoderní společnost, globalizace, mediální svět a výchova.
21. Význam globálního rozvojového vzdělávání v 21. století. Trvale udržitelný rozvoj. Základní pojmy z multikulturní výchovy. Vztah majority a minority, adaptační strategie minorit v majoritním prostředí. Žák se speciálními vzdělávacími potřebami. Podmínky edukace. Individuální vzdělávací plán. Inkluze ve společnosti.
22. Kvalitativní a kvantitativní paradigma – strategie poznávání. Odlišnosti ve filozofii - pozitivismus x fenomenologie, hermeneutika; odlišnosti v cílech a smyslu výzkumu; odlišnosti ve výzkumných metodách a technikách; odlišnost ve volbě výzkumného souboru; odlišnosti v myšlenkových strategiích a postupech.
23. Principy kvalitativního výzkumu. Proč zkoumáme kvalitativně? Lidé a příběhy, narativní modus poznávání světa, druhých a sebe samotného. Narativita a prožívání, omezenost jazykového kódu. Příběh jako interpretace životní zkušenosti, příběhy a jejich hodnota. Úrovně prožitků, jejich fixace a analýza. Výzkumné strategie, jejich principy a vhodnost ve vztahu k výzkumnému jevu (fenoménu). Případová studie, etnografický výzkum, biografický výzkum, fenomenologická strategie, zakotvená teorie, akční výzkum, obhajující a kritický výzkum atd. *(Student/ka si zvolí jednu ze strategií a detailně ji popíše, u ostatních vysvětlí podstatu přístupu.)*
24. Metody sběru a získávání dat (údajů). Druhy rozhovorů (míra strukturovanosti rozhovorů, narativní, neformální a fenomenologický rozhovor). Ohnisková skupina a skupinový rozhovor, relativizace vhodnosti metody ve vztahu k předmětu zkoumání. Pozorování (míra strukturovanosti, zúčastněné a nezúčastněné pozorování, standardizované a nestandardizované pozorování). Analýza dokumentů a výtvorů lidské činnosti, možnosti uplatnění projektivních technik pro sběr dat (problematika jejich analýzy, odlišnost jejich využití v diagnostice). Princip projektivních metod (spodobnění, tvary neurčitého významu, historie), verbální a grafické metody, manipulace s objekty a jejich třídění, obsahová analýza, sémantické metody. Metody měření sociálních vztahů.
25. Multikulturní výchova, její význam a poslání, základní pojmy multikulturní výchovy (stručně charakterizujte vybrané pojmy; rasismus, xenofobie, předsudek, holocaust, antisemitismus, kulturní šok, migrace, gender, inkluze). Rozveďte problematiku předsudků a stereotypů v konkrétních příkladech z praxe. Dejte do kontextu multikulturní výchovu a sociální pedagogiku. Představte národnostní menšiny žijící na území ČR, uveďte stručný historický kontext a aktuální situaci. Rozeberte azylovou politiku v ČR.

26. Sociální práce; definice, význam pro jedince a společnost, postavení v systému věd, základní paradigmaty sociální práce; rozdělení sociálních potřeb a otázky sociálního fungování. Etický kodex sociálního pracovníka, základní práva a povinnosti sociálního pracovníka a klienta, kritéria vztahu mezi sociálním pracovníkem a klientem. Cíle a základní ideje nového zákona o sociálních službách. Druhy sociálních služeb a standardizace.
27. Pedagogika ve volném čase a zážitková pedagogika. (Definice, předmět, funkce, principy a metody výchovy a učení ve volném čase.) Osobnost pedagoga ve volném čase. Aktivita a činnost ve volném čase obsahová náplň, klasifikace, význam, metody a formy práce. Typologie volnočasových aktivit ve vztahu k věku, pohlaví, vzdělání, lokalitě a dalších proměnných.
28. Vznik a význam organizované činnosti ve volném čase v 19. – 20. stol. (YMCA, YWCA, Sokol, Junák, Pionýr, Česká tábornická unie, Liga lesní moudrosti atd.) Kritické zhodnocení vývoje po roce 1948. Přehled sdružení a organizací pečujících o výchovu ve volném čase ve vybraných evropských zemích.
29. Definice her a jejich atributy, výchovný význam her. Výchovný systém E. T. Setona, A. B. Svojsíka, Jaroslava Foglara a jejich pojetí hry v mimoškolních organizacích. K. Hahn a pedagogika zážitku. Zážitek, prožitek a zkušenost Emoční prožívání z hlediska ontogeneze, subjektivní a objektivní nebezpečí při výchově zážitkem.
30. Hry jako prostředek a předpoklad pro tvořivý život. Jak tvořit a obměňovat hry. Typologie her (seznamovací, aktivizační, strategické, sociální, environmentální a ekologické, globální, simulační, zpětnovazební, aj.). Hry rozvíjející myšlenkové operace a učení, především divergentní či laterální myšlení. Tzv. hry dlouhodobé (např. celotáborové a celoroční) při práci se stálými kolektivy. Práce s literárními předlohami a jejich přeměna v motivační kostru her. Příprava metodiky her na volnočasovou akci.
31. Základní principy práce se skupinou (dynamika, koheze, parakomunikace, úvodní motivace klientů, přenos, metody komunikace, ukončení, flow efekt a zóna komfortu, pravidla).
32. Příprava a vedení akcí ve volném čase. Dělení volnočasových akcí (dle délky, způsobu realizace, atd.). Zajišťování akce v různých oblastech: výchovné, personální, hospodářsko-ekonomické, zdravotní, technické apod., právní předpisy, zákony, vyhlášky a normy při práci s dětmi a mládeží a při pořádání rozličných akcí. Bezpečnostní předpisy, Hygienické směrnice, Lesní zákon atd.

Doporučená literatura z pedagogiky:

- BERTRAND, Y. Soudobé teorie vzdělávání. Praha : Portál, 1998.
- CIPRO, M. Galerie světových pedagogů. Praha : M. Cipro, 2002.
- GRAY, P. Svoboda učení: jak nechat děti rozhodovat o svém vzdělávání (Druhé, rozšířené vydání). Praha: PeopleComm, 2016.
- KALHOUS, Z., OBST, O. a kol.. Školní didaktika. Praha : Portál, 2009.
- KOMENSKÝ, J. A. Didaktika analytická. Brno: Tvořivá škola, 2004.
- KORTHAGEN, F. A. J. Jak spojit praxi s teorií: didaktika realistického vzdělávání učitelů. Brno: Paido, 2011.
- LECHTA, V. Inkluzivní pedagogika. Praha: Portál, 2016.
- LUKÁŠOVÁ, H. Cesty k pedagogice obratu. Ostrava, 2013.
- NĚMEC, J. S hrou na cestě za tvořivostí. Brno : Paido, 2004.
- NĚMEC, J. Od prožívání k požitkářství : výchovné funkce hry a její proměny v historických

konceptech pedagogiky. Brno : Paido, 2002.

- PETRUSEK, M., MILTOVÁ, A., VODÁKOVÁ, A. Sociologické školy, směry a paradigmaty. Praha : Slon, 2000.
- POHNĚTALOVÁ, Y., & VÁCLAVÍK, V. Alternativní edukační koncepce v současné pedagogické praxi. Hradec Králové: Gaudeamus, 2014.
- PRŮCHA, J. Moderní pedagogika. Praha: Portál, 2017.
- SOUKUP, V. Dějiny antropologie. Praha : Karolinum, 2004.
- VÍTKOVÁ, M. (ed.) Integrativní speciální pedagogika. Integrace školní a sociální. 2. přepracované a rozšířené vydání. Brno: Paido, 2004, 463 s. ISBN 80-7315-071-9.
- Bílá kniha. Národní program rozvoje vzdělávání v ČR. Praha : MŠMT, 2001.

Doporučená literatura z pedagogice volného času:

- HOFBAUER, B. Děti, mládež a volný čas. Praha: Portál, 2004, 176 s. ISBN 80-7178-927-5.
- MILLEROVÁ, S. Psychologie hry. Praha: Panorama, 1978.
- NĚMEC, J. aj. Kapitoly ze sociální pedagogiky a pedagogiky volného času pro doplňující pedagogické studium. Brno: Paido, 2002, 120 s. ISBN 80-7315-012-3.
- NĚMEC, J. Od prožívání k požitkářství. Výchovné funkce hry a její proměny v historických konceptech pedagogiky. Brno: Paido, 2002, 112 s. ISBN 80-7315-006-9.
- PÁVKOVÁ, J. aj. Pedagogika volného času. Praha: Portál, 1999.
- PŘADKA, M. aj. Kapitoly ze sociální pedagogiky. Brno: MU, 1998.
- PŘADKA, M. Kapitoly z dějin sociální pedagogiky. Brno: MU, 1998.
- VÁŽANSKÝ, M. Volný čas a pedagogiky zážitku. Brno : MU, 1992.
- VÁŽANSKÝ, M., Smékal, V. Základy pedagogiky volného času. Brno: Paido, 1995.
- ZAPLETAL, M. Hry v přírodě. Praha: Olympie, 1985.

3) PSYCHOLOGIE

1. Hlavní psychologické disciplíny a vztah psychologie k jiným vědám, zejména k filozofii, pedagogice, sociologii, biologickým vědám a medicíně. Příklady využití psychologie v těchto oblastech. Využití psychologie v sociální pedagogice.
2. Základní psychologické koncepty: hlubinná psychologie, tvarová psychologie, behaviorismus, fyziologie vyšší nervové činnosti, humanistická psychologie, transpersonální psychologie a jejich současné hodnocení.
3. Poznávací (kognitivní) procesy. Čítí, vnímání, představivost, fantazie, obrazotvornost. Kategorie asociace. Asociační zákony. Kognitivní styl. Kognitivní psychologie.
4. Myšlení a řeč. Náznorné a nenáznorné v kognitivních procesech. Myšlenkové operace. Konvergentní a divergentní myšlení. Kognitivní styl. Poruchy poznávacích procesů.
5. Psychologie řeči. Řeč a jazyk. Poruchy řeči z psychologického hlediska. Afázie. Kultura řečového projevu.
6. Psychologie paměti. Fáze, druhy a typy paměti. Paměť a učení. Dlouhodobá a krátkodobá paměť. Aktivní paměť. Zapamatování a zapomínání. Trénink paměti. Poruchy paměti.
7. Pozornost a vědomí, jejich vymezení v psychologii. Vlastnosti pozornosti. Úmyslná a neúmyslná pozornost. Stupně vědomí. Poruchy vědomí a pozornosti.
8. Kategorie osobnosti v psychologii. Některé teoretické koncepty osobnosti. Struktura osobnosti. Vlastnosti osobnosti. Typologie osobnosti.
9. Emoce, chápání emocí a citů v psychologii. Psychofyziologie emocí. Klasifikace emocí. Afekt a nálada. Poruchy emocionality. Kultivace emocí. Emoční x inteligenční kvocient.
10. Motivace. Aktivační faktory osobnosti (zájmy, potřeby, hodnoty, ideály). Motivy a jejich klasifikace. Pojem incentive. Aspirační a aspirační úroveň.
11. Schopnosti. Klasifikace schopností. Vlohy a schopnosti. Nadání, talent. Intelligence - porovnání několika vybraných teorií intelligence (např. Spearman, Gardner, Stenberg). Měření intelligence. Poruchy schopností. Mentální retardace.
12. Temperament a charakter. Používání těchto pojmů v psychologii. Klasifikace temperamentu. Vývoj charakteru. Charakterové vlastnosti. Vůle a rozhodování. Kultivace temperamentu, charakteru a vůle.
13. Kategorie vývoje v psychologii. Předmět ontogenetické psychologie. Zákony vývoje. Biologické a sociální ve vývoji člověka. Periodizace psychického vývoje dle vybraných autorů (např. Freud, Erickson, Piaget, Kohlberg).
14. Období novorozence, kojence a batolete z hlediska psychologie. Deprivace a subdeprivace. Psychologické charakteristiky předškolního věku. Dětská hra a kresba. Školní zralost.
15. Psychologické otázky období mladšího školního věku a puberty. Psychologie morálního vývoje. Diagnostika psychického vývoje.
16. Psychologie adolescence, rané dospělosti a dospělosti. Profesionální orientace. Psychologické otázky sexuality a její vývoj. Vývojové úkoly dospělosti v pojetí různých autorů (např. Piaget x Havighurst).

17. Vývojový cyklus rodiny. Psychologie a psychohygiena rodiny. Konstelace členů rodinné struktury. Typologie rodin. Diagnostika rodiny. Rodiny funkční x dysfunkční.
18. Psychologie stáří a stárnutí. Stárnutí a psychické funkce. Aktivní stáří. Normální a patologické stárnutí. Vývojové úkoly seniorského věku. Sociálně-psychologické problémy stárnutí. Psychologické aspekty smrti a umírání.
19. Předmět zájmu interkulturní psychologie. Dimenzionální přístup k ke zkoumání rozdílů mezi kulturami – jeho přednosti a omezení. Srovnání vybraných pojetí (např. Shaloma Schwartze, Geerta Hofstedeho atd.).
20. Interkulturní specifika kognitivních schopností. Vliv sociálních faktorů na vnímání. Kognitivní styly a jejich souvislost s kulturou. Kulturní determinanty myšlení a inteligence. Rozdíly v IQ ve světě. Flynnův efekt.
21. Sociální psychologie jako spojnice mezi psychologií a sociologií. Hlavní oblasti sociální psychologie. Socializace. Jedinec a sociální prostředí. Vliv sociálního prostředí na utváření osobnosti. Sociální chování.
22. Sociální skupina, její struktura a dynamika. Klasifikace skupin. Sociální role. Typologie sociálních rolí ve skupině. Vliv skupiny na chování jejích členů.
23. Agrese a afiliace v různých sociálních kontextech. Teorie agrese, druhy agrese. Faktory ovlivňující vznik agrese. Agrese a média. Definice afiliace. Psychologické aspekty přitažlivosti. Přátelství jako druh vztahu. Láska jako druh vztahu.
24. Sociální percepce. Vnímání a posuzování druhých lidí. Percepční stereotypy. Atribuce. Utváření obrazu o jiném člověku. Postoje a jejich funkce. Formování a změny postojů. Předsudky. Vznik předsudků. Xenofobie.
25. Známé experimenty v sociální psychologii a jejich kritické zhodnocení. Milgramův experiment. Zimbardův experiment. Experiment Solomona Asche. Za jakých společenských podmínek experimenty vznikaly? Jak se dají jejich výsledky interpretovat? Jaký měly vliv na formování psychologického poznání? Jaké jsou limity daných experimentů?

Literatura:

- ATKINSONOVÁ, R. L. ad. (2012). *Psychologie Atkinsonové a Hilgarda*. Praha: Portál.
- ČENĚK, J., SMOLÍK, J. (2016). *Interkulturní psychologie. Vybrané kapitoly*. Praha: Grada.
- DENGLEROVÁ, D. (2015). *Testování kognitivních schopností u dětí v kulturně rozmanité společnosti*. Brno: MUNI Press.
- DRAPELA, V. (20017). *Přehled teorií osobnosti*. Praha: Portál.
- EYSENCK, Michael W. a Mark T. KEANE (2008). *Kognitivní psychologie*. Praha: Portál.
- HAMILTON, I. S. (1999). *Psychologie stárnutí* Praha: Portál.
- LANGMEIER, Josef a Dana KREJČÍŘOVÁ (2006). *Vývojová psychologie*. Praha: Grada.
- MACEK, Petr (2003). *Adolescence*. Praha: Portál.
- NAKONEČNÝ, M. (2013). *Lexikon psychologie*. Praha: Vodnář.
- NAKONEČNÝ, M. (2016). *Obecná psychologie*. Praha: Triton.
- ŘÍČAN, Pavel (2004). *Cesta životem*. Praha: Portál.
- STERNBERG, R. J. (2002). *Kognitivní psychologie*. Praha: Portál
- HAYESOVÁ, N. *Základy sociální psychologie*. Praha: Portál. 2003
- HEWSTONE, M.; STROEBE, W. (ed.). *Sociální psychologie: moderní učebnice sociální psychologie*. Vyd. 1. Praha: Portál, 2006. 769 s. ISBN 80-7367-092-5.
- HOSKOVEC, J. aj. *Psychologie XX. století*. Praha: Karolinum, 2002.

4) METODIKY ZÁJMOVÝCH DISCIPLÍN:

Otázky z DRAMATICKÉ VÝCHOVY:

1. Dramatická výchova, její podstata a místo mezi ostatními obory estetické výchovy. Dramatická výchova a dramatické umění. Dramatická výchova a výchova. Proces dramatické výchovy, jeho součásti a struktura. Vztahy dramatické výchovy k příbuzným oborům.
2. Vývoj dramatické výchovy. Vývoj dramatické výchovy v kontextu reformních pedagogických směrů 20. let 20. století. Hlavní směry vývoje dramatické výchovy v USA a ve Velké Británii, jejich významní představitelé.
3. Vývoj dramatické výchovy v České republice. Významní představitelé (M. Disman, J. Mlejnek, J. Delongová a další) – literatura. Moderní pojetí dramatické výchovy, jeho vznik, vazba na reformní pedagogické směry. Vývoj metodiky dramatické výchovy.
4. Cíle a hodnoty dramatické výchovy. Cíle dramatické výchovy v kontextu estetické výchovy, specifické cíle dramatické výchovy. Dramatická výchova a rozvoj osobnosti.
5. Metody a techniky užívané v dramatické výchově. Vymezení pojmů metoda a technika. Různé klasifikace metod dramatické výchovy. Základní metody a techniky dramatické výchovy (dramatická hra, hra v roli, improvizace).
6. Dramatická výchova ve škole. Dramatická výchova jako pedagogický princip, jako metoda práce, jako samostatný předmět. Dramatická výchova v RVP ZV. Hodnocení v procesu dramatické výchovy.
7. Plánování a strategie vedení v dramatické výchově. Typy dramaticko-výchovných lekcí. Přípravné fáze učitele. Příprava látky a témat. Základní typy vedení dramaticko-výchovné lekce (boční vedení, učitel v roli). Motivace, instrukce a reflexe v dramatické výchově.
8. Školní drama. Charakteristika a princip školního dramatu. Významní představitelé. Role učitele ve školním dramatu. Stavba školního dramatu a stavba dramatu dle Aristotela. Techniky strukturování.
9. Dětské divadlo a dětský přednes jako součást dramatické výchovy. Problematika procesu a produktu v dramatické výchově. Význam inscenační práce ve výchovném procesu. Problematika dětského herectví. Pohled diváka na divadlo hrané dětmi. Cíle a význam veřejného vystupování v dramatické výchově. Kritéria volby námětu a látky vzhledem k věkové charakteristice skupiny (naplňování sociálních potřeb, rozdíly mezi dospělými a dětmi v procesu dramatické výchovy atd.).

Základní literatura:

- CLARK, J; DOBSON, W.; GOODE, T.; NEELANDS, J. *Lekce pro život. Drama a integrované kurikulum*. Brno: Masarykova univerzita, 2008. ISBN 9788021045804.
- MACKOVÁ, S. *Dramatická výchova*. Brno : JAMU, 2004. ISBN 80-85429-93-4.
- MACHKOVÁ, E. *Metodika dramatické výchovy*. Praha : Artama, 1988. ISBN 80-7068-166-7.
- MACHKOVÁ, E. *Úvod do studia dramatické výchovy*. Praha : IPOS, 1998. ISBN 80-7068-103-9.
- MARUŠÁK, R., O. KRÁLOVÁ a V. RODRIGUEZOVÁ. *Dramatická výchova v kurikulu současné školy: využití metod a technik*. Praha: Portál (vydavatelství), 2008. ISBN 978-80-7367-472-4.
- MORGANOVÁ, N., SAXTONOVÁ, J. *Vyučování dramatu*. Praha : Artama, 2001. ISBN 80-901660-2-4.
- SVOZILOVÁ, Dana. *Analýza strukturované dramatické hry v kontextu dramatické výchovy*. Vyd. 1. Brno: Janáčkova akademie múzických umění v Brně, 2005. 192 s. ISBN 80-86928-10-1.
- ULRYCHOVÁ, I. *Drama a příběh : tvorba scénáře příběhového dramatu v dramatické výchově*. 1. vyd. Praha: Divadelní fakulta Akademie múzických umění v Praze, 2007. 103 s. ISBN 978-80-7331-096.
- VALENTA, J. *Metody a techniky dramatické výchovy*. Praha: STROM, 1997. ISBN 80-901954-1-5.
- WAY, B. *Rozvoj osobnosti dramatickou improvizací*. Praha: ISV, 1996. ISBN 80-85866-16-1.

Otázky z ENVIRONMENTÁLNÍ VÝCHOVY:

1. Cíle, prostředky a směry environmentální výchovy. Kurikulární a profesní podpora EV ve školní praxi: EV v RVP, Doporučené a očekávané výstupy EV v RVP pro základní vzdělávání, koordinátor EV na ZŠ.
2. Střediska ekologické výchovy a environmentálního vzdělávání v ČR - možnosti podpory školám a pedagogům. Význam a možnosti uplatnění environmentálních témat v zájmových organizacích.
3. Základní porozumění přírodním principům, jejich významu, příčinám a důsledkům jejich narušování: fotosyntéza, skleníkový efekt, dekompozice, ekosystém, bioklimatizace, ekosystémové služby
4. Příklady uplatnění osvědčených metodických přístupů k EVVO v zájmovém vzdělávání např.: badatelsky orientovaná výuka, projektová výuka, výuka prožitkem, místně zakotvené učení práce s přírodním materiálem a ekologicky šetrné výtvarné techniky, dlouhodobé školní programy (např. Ekoškola, Škola pro udržitelný život, Globe atp.), venkovní výuka, storytelling, didaktická hra. Specifika jejich užití s ohledem na vývojovou psychologii.
5. Aktuální problémy životního prostředí České republiky 1 - základní vhled do témat (příčiny, možnosti prevence a řešení): hospodaření v krajině a degradace půd, sucho, chřadnutí lesů.
6. Aktuální problémy životního prostředí České republiky 2 - základní vhled do témat (příčiny, možnosti prevence a řešení): znečištění ve vodě a ovzduší, nakládání se zdroji a odpady, znečištění plasty a mikroplasty.
7. Aktuální problémy životního prostředí planety Země - základní vhled do témat (příčiny, možnosti prevence a řešení) klimatická změna, klesání biodiverzity.
8. Globální rozvojová témata v environmentálních souvislostech - základní vhled do témat (příčiny, možnosti prevence a řešení): nedostatek pitné vody a potravy, sociální nerovnost, chudoba, moderní otroctví a práce dětí
9. Smysl a možnosti environmentální osvěty veřejnosti mj. v oblasti tzv. dobrovolné skromnosti a domácí ekologie. Stručné shrnutí principů udržitelného rozvoje.
10. Možnosti, přednosti a úskalí využívání školních přírodních zahrad, chovů zvířat ve školním a v zájmovém vzdělávání, význam osvojování manuálních zručností při péči o přírodu. Smysl přímého kontaktu dětí s živou přírodou od předškolního věku.

Základní literatura:

- MOLDAN, Bedřich. Civilizace na planetě Zemi. Praha: Univerzita Karlova, nakladatelství Karolinum, 2018. ISBN 978-80-246-3624-5.
- *Kniha ekologie*. Přeložil Petr ROTH. Praha: Euromedia Group, 2020. Universum (Euromedia Group). ISBN 978-80-242-7011-1.
- HORKÁ, H. Ekologická dimenze výchovy a vzdělávání ve škole 21. století. Brno: Masarykova univerzita 2005.
- JANČAŘÍKOVÁ, K. Ekologie čtená podruhé. Praha: Univerzita Karlova v Praze 2013.
- KRAJHANZL, J.: Psychologie vztahu k přírodě a životnímu prostředí. Brno: Lipka a MUNIPRESS 2014.
- LIBROVÁ, H. Vlažní a váhaví. Kapitoly o ekologickém luxusu. Brno: Doplněk 2003.
- MÁCHAL, A., NOVÁČKOVÁ, H. a SOBOTOVÁ, L. Úvod do environmentální výchovy a globálního rozvojového vzdělávání. Brno: Lipka, 2012. (e-studovna Lipky)

- ŠIMONOVÁ, P. – ŠEBEŠOVÁ, P. Environmentální výchova pro ZŠ a SŠ. Tři kroky k aktivnímu vyučování. Praha: Portál 2013.
- VLAŠÍN, M., LEDVINA, P., MÁCHAL, A. Desatero domácí ekologie. Brno: STEP 2012. (volně ke stažení na www.veronica.cz)